

СОВЕТ
НАБЕРЕЖНО-МОРКВАШСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫҢ
ЯР БУЕ МОРКВАШЫ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

КАРАР

28.11.2024

с. Набережные Морквашы

54-310

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Яр буе Морквашы авыл жирлегендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның хәтерен мәңгеләштерү турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында

«Ватанны саклаганда һәлак булганнарның хәтерен мәңгеләштерү турында» Россия Федерациясе Законының 2 һәм 11 статьяларына үзгәрешләр кертү хакында» 2024 елның 9 ноябреннән N 386-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә,

Югары Ослан муниципаль районы
Яр буе Морквашы авыл жирлеге Советы
каrar итте:

1. Яр буе Морквашы авыл жирлеге Советының 2021 елның 16 сентябрэндәге 11-81 номерлы карары белән расланган Югары Ослан муниципаль районының Яр буе Морквашы авыл жирлегендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турындагы Нигезләмәгә түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1.1. Нигезләмәнең 2 бүлегенең сизгезенче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:
"- Ватанны саклаганда һәлак булганнарның исемнәрен мәңгелеккә хәрби частьләрнең, хәрби һөнәри белем бирү оешмаларының һәм югары белем бирү хәрби белем бирү оешмаларының шәхси составы исемлекләренә, "Президент кадет училищесы", "Суворов хәрби училищесы", "Нахимов хәрби-диңгез училищесы", "кадет (диңгез кадет) хәрби корпусы" махсус атамалары булган гомуми белем бирү оешмаларының укучылар һәм кадрлар составының мактаулы исемлекләренә," кадет мәктәбе", "кадет (диңгез кадет) корпусы", "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрэндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законның 81 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы федераль дөүләт органнары карамагындагы башка оешмаларның укучылары һәм кадрлар составының мактаулы исемлекләренә "хәрби-музыка училищесы" махсус атамалы һөнәри белем бирү оешмаларының һәм" Россия Федерациясендә мәгариф турында " 2012 елның 29 декабрэндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законның 81 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән мактаулы исемлекләренә кертү. Ватанны саклаганда һәлак булганнарның исемнәрен укучыларның һәм кадрлар составының мактаулы исемлекләренә мәңгелеккә кертү, аларның истәлеген мәңгеләштерүгә юнәлдерелгән ритуаллар үткөрү тәртибе тиешле белем бирү оешмалары карамагында булган "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрэндәге 273-ФЗ

номерлы Федераль законның 81 статьясындагы 1 өлешендө күрсәтелгән федераль дөүлэт органнары тарафыннан билгеләнә;"

2. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Яр буе Морквашы авыл җирлегендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турындагы Нигезләмәнең текстын яңа редакциядә расларга (1 нче кушымта)

3. Әлеге карарны Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтөлешен Югары Ослан муниципаль районы Яр буе Морквашы авыл җирлеге Советының социаль-мәдәни мәсьәләләр, законлылык һәм хокук тәртибе буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәисе,
ТР Югары Ослан муниципаль районының
Яр буе Морквашы авыл җирлеге башлыгы

И.Х.Гаязов

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Яр бие Морквашы авыл жирлеге
Советының 2024 елның 28 ноябриннән
54 - 310 номерлы карарына
1нче кушымта

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Яр бие Морквашы авыл жирлегендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның хәтерен мәңгеләштерү турында НИГЕЗЛӘМӘ

1. Ватанны саклаганда һәлак булганнарның хәтерен мәңгеләштерү

Хәтер мәңгеләштерелергә тиеш:

- хәрби хәрәкәтләр барышында, башка хәрби бурычларны үтәгәндә яисә Ватанны саклау буенча хезмәт бурычларын үтәгәндә һәлак булганнарны;
- башка дәүләтләр территорияләрендә хәрби бурычын үтәгәндә һәлак булганнар;
- Ватанны саклаганда яралардан, контузияләрдән, имгәнүләрдән яисә авырулардан, күрсәтелгән нәтижеләргә килү вакытына бәйсез рәвештә, шулай ук хәрби хәрәкәтләр барышында хәбәрсез югалган башка хәрби бурычларны үтәгәндә яисә хезмәт бурычларын үтәгәндә;
- әсирлектә һәлак булучылар, анда килеп туган сугыш везгыяте нәтижәсендә һәлак булучылар, әмма Ватанына хыянәт итмәгән намусларын һәм сыйфатларын югалтмаганнар.

Россияне саклаганда һәлак булган чит ил гражданнына да искә алу бирелә.

2. Ватанны саклаганда һәлак булганнарның хәтерен мәңгеләштерү рәвешләре

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның хәтерен мәңгеләштерүнең төп формалары түбәндәгеләр:

- хәрби каберләрен саклау һәм төзекләндерү, Ватанны саклаганда һәлак булганнарны күмүнең башка урыннарын булдыру, саклау һәм төзекләндерү, кабер ташлары, һәйкәлләр, стелла,obeliskлар, башка мемориаль корылмалар һәм һәлак булганнарны мәңгеләштерүче объектлар урнаштыру;
- Ватанны саклаганда һәлак булганнарның батырлыклары белән тарихи яктан бәйле аерым территорияләрен саклау һәм төзекләндерү;
- Ватанны саклаганда билгесез хәрби каберлекләрен һәм файдаланылмаган калдыкларны ачыклауга, һәлак булганнарның һәм хәбәрсез югалганнарның исемнәрен урнаштыруга, аларның исемнәрен һәм алар турында хәтер китапларына һәм тиешле мәгълүмат системаларына кертүгә юнәлдерелгән эзләнү эше;
- истәлекле билгеләрнең хәрби хәрәкәтләре урыннарында мемориаль музейлар һәм корылмалар төзү;
- массакүләм мәгълүмат чараларында һәм "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Ватанны саклаганда һәлак булучылар турындагы материалларны бастырып чыгару, аларның батырлыкларына багышланган сәнгать һәм әдәбият әсәрләрен булдыру, күргәзмәләр оештыру;
- Ватанны саклаганда һәлак булганнарның исемнәрен урамнарга һәм майданнарга, географик объектларга, оешмаларга, шул исәптән мәгариф оешмаларына, учреждениеләргә, хәрби частьларга һәм берләшмәләргә, корабларга һәм судноларга бирү;
- Ватанны саклаганда һәлак булганнарның исемнәрен мәңгеләккә хәрби

частьләрнең, хәрби һөнәри белем бирү оешмаларының һәм югары белем бирү хәрби белем бирү оешмаларының шәхси составы исемлекләренә, "Президент кадет училищесы", "Суворов хәрби училищесы", "Нахимов хәрби-диңгез училищесы", "кадет (диңгез кадет) хәрби корпусы" махсус атамалары булган гомуми белем бирү оешмаларының укучылар һәм кадрлар составының мактаулы исемлекләренә, "кадет мәктәбе", "кадет (диңгез кадет) корпусы", "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законның 81 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы федераль дәүләт органнары карамагындагы башка оешмаларның укучылары һәм кадрлар составының мактаулы исемлекләренә "хәрби-музыка училищесы" махсус атамалы һөнәри белем бирү оешмаларының һәм "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законның 81 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән мактаулы исемлекләренә керту. Ватанны саклаганда һәлак булганнарның исемнәрен укучыларның һәм кадрлар составының мактаулы исемлекләренә мәңгелеккә керту, аларның истәлеген мәңгеләштерүгә юнәлдерелгән ритуаллар үткөрү тәртибе тиешле белем бирү оешмалары карамагында булган "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законның 81 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән федераль дәүләт органнары тарафыннан билгеләнә;

□ Ватанны саклаганда һәлак булганнарның исемнәрен мәңгеләштерүче истәлекле даталарны билгеләү.

Дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары, ижтимагый-дәүләт берләшмәләре, ижтимагый берләшмәләр карары буенча Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү буенча башка чаралар да гамәлгә ашырылырга мөмкин

3. Ватанны саклаганда һәлак булганнарның жирләнүе

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның кабер ташлары, һәйкәлләр, стеллалар,obeliskлар, чикләү элементлары һәм башка мемориаль корылмалар белән жирләнүе, һәм объектлар хәрби күмүләр булып тора.

Аларга түбәндәгеләр керә: гомуми зиратлардагы аерым хәрби участкалар, гомуми зиратлардагы һәм зиратлардан тыш туганнар һәм шәхси каберләр, колумбарийлар һәм һәлак булганнарның көле салынган урналар.

4. Ватанны саклаганда һәлак булганнарны күмү (яңадан күмү) тәртибе

Ватанны саклаганда һәлак булганнарны күмү (яңадан күмү) федераль кануннар таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Хәрби каберлекләргә дәүләт исәбенә алу, тоту һәм тәзекләндерү

Хәрби каберлекләр дәүләт исәбенә алынырга тиеш. Югары Ослан районының Яр буе Морквашы авыл жирлегенә территориясендә аларны исәпкә алу Яр буе Морквашы авыл жирлегенә Башкарма комитеты тарафыннан алып барыла. һәр хәрби каберлеккә мемориаль билге куела һәм паспорт төзелә.

Югары Ослан муниципаль районының Яр буе Морквашы авыл жирлегенә территориясендә Хәрби каберлекләргә карап тоту өчен җаваплылык Яр буе Морквашы авыл жирлегенә Башкарма комитетына йөкләнә.

6. Хәрби каберлекләр сакланышын тәэмин итү.

Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарларга) дип танылган Хәрби каберлекләргә сакланышын тәэмин итү максатларында, алар урнашкан урыннарда мәдәни мирас объектларын саклау зоналары Россия Федерациясе канунары белән билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Хәрби каберлекләргә сакланышын тәэмин итү кирәклеген исәпкә алып эшләнә һәм үзгәртелә.

Сугыш жирләренә зарар китерергә мөмкин булган төзелеш, жир, юл һәм башка эшләр Яр бие Морквашы авыл жирлегенең Башкарма комитеты белән килештерелгәннән соң гына башкарыла.

Гражданнар һәм юридик затлар хокук ияләре булган жир кишәрлекләрендәгә хәрби каберлекләренең сакланышы өчен җаваплы.

Жир кишәрлекләрендә (жир кишәрлекләре өлешендә) сөяк калдыклары һәм (яисә) кабер ташлары, һәйкәлләр, стелла,obeliskлар, башка мемориаль корылмалар һәм объектлар, аларның өлешләрен ачыкланган очракта (алга таба - иске күмү), гражданнар һәм (яисә) юридик затлар, әлегә жир кишәрлекләре (жир кишәрлекләре өлешләре) булган булсалар, яки гражданнарга һәм (яисә) юридик затларга карамаган жир кишәрлекләрендә иске күмүләрен ачыклаган затлар бу хакта Яр бие Морквашы авыл жирлегенең эчке эшләр органнары һәм (яисә) башкарма комитеты ачыкланган көннән алып өч эш көн эчендә хәбәр итәргә тиеш.

Табылган сөяк калдыклары Ватанны саклаганда күмелмәгән мәетләргә тап булган яки билгесез хәрби каберлекләр ачыкланган очракта, Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органына Ватанны саклаганда яисә билгесез хәрби каберлекләренә шул расланган көннән алып өч эш көн эчендә һәлак булганнарның күмелмәгән калдыкларын ачыклау турында хәбәр итә.

Ватанны саклаганда һәлак булган күмелмәгән калдыклар табылу турында хәбәрнамә алган көннән алып ун эш көннән дә соңга калмыйча Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы аларны күмү турында карар кабул итә. Әгәр Ватанны саклаганда һәлак булганнарның күмелмәгән калдыклары гражданнар һәм (яисә) юридик затлар хокукка ия булган жир кишәрлекләрендә (жир кишәрлекләренең өлешләре) табылган булса, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы аларны күчерү һәм алга таба күмү турында карар кабул итә.

Билгесез хәрби каберлекләр ачыклану турында хәбәрнамә алган көннән алып ун эш көннән дә соңга калмыйча, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте вәкаләтле органы билгесез хәрби каберлекләр, шул исәптән билгесез хәрби каберлекләренә гражданнар һәм (яисә) юридик затлар карамагындагы жир кишәрлекләрендә (жир кишәрлекләренең өлешләре) барлыгы ачыкланган очракта, күчерү турында карар кабул итә. Билгесез хәрби каберлекләр гражданнарга һәм (яисә) юридик затларга карамаган жир кишәрлекләрендә (жир кишәрлекләренең өлешләре) табылган очракта, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы аларны ачыклаган урында билгесез хәрби каберлекләренә саклау турында карар кабул итәргә мөмкин. Мондый карарны кабул иткәндә Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан "Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турында" 1993 елның 14 гыйнварындагы 4292-1 номерлы РФ Законның 5 статьясында каралган кирәкле чаралар күрелә.

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның күмелмәгән калдыкларын күмү чаралары, аларны күчерү чараларын да кертәп, әлегә статьяның жиденче һәм сигезенче өлешләрендә каралган билгесез хәрби каберлекләр чараларын да кертәп, Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан Ватанны саклаганда яисә билгесез хәрби каберлекләренә ачыклау турында хәбәр алынган көннән алып алты айдан да артмаган срокта уздырыла.

Табылган корал, документлар һәм һәлак булганнарның башка мөлкәтләре аларны өйрәнү, экспертиза уздыру һәм исәпкә алу өчен аларны ачыклау урыны буенча хәрби идарә органнарына тапшырыла. Шул ук вакытта һәлак булганнарның документлары, шәхси әйберләре һәм бүләкләре аларның туганнарына яки музейларга тапшырыла, ату коралы эчке эшләр органнарына тапшырыла. Атыш коралы һәм кораллануның

башка чаралары, аларны хәрби куллануны булдырмый торган хәлгә китергәннән соң, музейларга экспонирование өчен тапшырыла ала.

Шартлау куркынычы булган предметларны ачыклау турында кичекмәстән хәрби идарә органнарына хәбәр ителә, алар билгеләнгән тәртиптә аларны зарарсызландыру яки юкка чыгару буенча чаралар күрә. Шартлау куркынычы булган предметларның үз инициативасы тәртибендә аларны табу һәм аларны транспортировкалау тыела.

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның калдыкларын эксгумацияләү чаралары Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органы тарафыннан тәэмин ителә.

Хәрби каберлекләренең сакланышын Яр бие Морквашы авыл җирлегенә Башкарма комитеты тәэмин итә

Ватанны саклаганда һәм билгесез хәрби каберлекләрдә һәлак булганнарның күмелмәгән калдыкларының сакланышын тәэмин итү "Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турында" 1993 елның 14 гыйнварындагы 4292-1 номерлы РФ Законнда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Хәрби каберлекләренә торгызу

Яраксыз хәлгә килгән хәрби каберлекләр, мемориаль корылмалар һәм Ватанны саклаганда һәлак булганнар истәлеген мәңгеләштерүче объектлар Яр бие Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты тарафыннан торгызылырга тиеш.

Хәрби каберләренә зарарлауда гаепле гражданныр яки юридик затлар аларны торгызырга тиеш.

8. Эзләү эшен оештыру

Билгесез хәрби каберләренә һәм күмелмәгән калдыкларны ачыклау, һәлак булганнарның яки хәбәрсез югалганнарның исемнәрен билгеләү максатларында эзләү эше алып барыла. Ул мондый эшенә башкарырга вәкаләтле иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан оештырыла һәм үткәрелә.

Хәрби хәрәкәтләр алып барылган урыннарда эзләү эшләре алып бару, шулай ук үз инициатива тәртибендә хәрби күмүләренә ачу тыела.

Һәлак булганнарны күмү өлешендә эзләү эшен уздыру тәртибе Башкарма комитет тарафыннан үз компетенциясе чикләрендә гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнә.

9. Ватанны саклаганда һәлак булганнарның хәтерен мәңгеләштерү эшен гамәлгә ашыручы дәүләт хакимияте органнарының һәм җирле үзидарә органнарының вәкаләтләре

Югары Ослан районының хәрби комиссариаты:

Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда Ватанны саклаганда һәлак булганнарның калдыкларын күмү (яңадан күмү) эшендә катнаша;

һәлак булганнарның калдыкларын эзләү эшен үткәрүдә, күмүдә (яңадан күмүдә) һәм хәрби каберлекләренә төзекләндерүдә иҗтимагый берләшмәләргә практик ярдәм күрсәтә;

Эзләү эше барышында табылган коралларны, хәрби техниканы һәм башка матди чараларны документаль кабул итә, аларны өйрәнүне, исәпкә алуны һәм алга таба куллану предметына экспертиза уздыра;

һәлак булучылар һәм хәбәрсез югалганнар турында белешмәләр билгеләү буенча эш алып бара;

Югары Ослан муниципаль районының Яр бие Морквашы авыл җирлеге Хәтер китабын бастыру өчен материаллар әзәрләүдә ярдәм күрсәтә.

РФ Эчке эшләр Министрлыгының «Югары Ослан» муниципальгара бүлеге:

эзләү эшен башкарганда жәмәгать тәртибен тәэмин итә;

эзләнү эше барышында табылган ату коралын кабул итә һәм саклай;

- эчке гаскәрләрнең һәлак булган хәрби хезмәткәрләренең, эчке эшләр органнарының рядовой һәм житәкчелек составы затларының исәбен алып бара;
- хәбәрһез югалганнар турында белешмәләр урнаштыруда катнаша;
- Хәтер китабын бастыру тәртибен билгели.

"Волжская новь" газетасы редакцияһе.

- Яр буе Морквашы авыл жирлеге Хәтер китабын бастыру өчен полиграфия базасын тәмин итә;

- Ватанны саклаучылар турында материалларны хәбәрһез югалган һәлак булганнарны эзләү турында масса күләм мәғлүмәт чараларында даими хәбәрләр бастыра.

Яр буе Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты:

- Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерә торган хәрби каберлекләргә, мемориаль корылмаларны һәм объектларны тәртиптә тоту һәм төзекләндерү чараларын, шулай ук Россия Федерацияһе территорияһендә чит ил хәрбиләренең каберлекләрен карау буенча Хөкүмәтара килешүләргә гамәлгә ашыру эшләрен гамәлгә ашыралар;

- яңа хәрби каберлекләр өчен майданнар резервын төзиләр;

- Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү буенча вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы белән хәрби каберлекләрдән тыш урнашкан һәм Мәңгелек ут яисә Хәтер уты булган мемориаль корылмаларны үзекләштерелгән исәпкә алуны оештыру максатларында үзара эшчәнлеккә гамәлгә ашыралар.

11. Ватанны саклаганда һәлак булганнарның хәтерен мәңгеләштерү гамәлләрен финанс һәм матди-техника тәмин итү

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү, шул исәптән Ватанны саклаучыларның батырлыҡларына тарихи яктан бәйлә аерым территорияләргә һәм объектларны урнаштыру, шулай ук күргәзмәләр һәм башка чаралар оештыру чыгымнары авыл жирлеге Башкарма комитеты компетенцияһе, шулай ук юридик һәм физик затларның ирекле кертеменә һәм иганәләргә нигезендә жирле бюджет акчалары исәбенән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү чараларын матди-техника яктан тәмин итү тәртибе Югары Ослан муниципаль районының Яр буе Морквашы авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнә.

12. Әлеге Нигезләмәне бозган өчен җаваплылык

Хәрби каберлекләргә, шулай ук һәйкәлләр һәм башка мемориаль корылмалар һәм Ватанны саклаганда һәлак булганнарның мәңгеләштерүче объектлар Югары Ослан муниципаль районының Яр буе Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан саклана.

Әлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерацияһе законнары нигезендә җаваплы булалар.

Совет рәисе,

ТР Югары Ослан муниципаль районының
Яр буе Морквашы авыл жирлеге башлығы

И.Х.Гаязов

